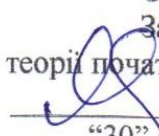

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Кафедра теорії початкового навчання

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри
теорії початкового навчання

О. П. Муковіз
“30” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВВ3.3.05 ОСНОВИ ЕКОЛОГІЇ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 013 Початкова освіта

(шифр і назва напрямку підготовки/спеціальності)

Освітньо-професійна програма Початкова освіта. Дошкільна освіта

(назва освітньої програми)

Факультет/інститут початкової освіти

(назва факультету/інституту)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Основи екології» для студентів спеціальності
013 Початкова освіта

Розробник: Перфільєва Л. П., кандидат біологічних наук, доцент кафедри теорії
початкового навчання

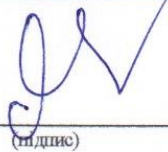
Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії початкового навчання

Протокол № 2 від 30 серпня 2019 року.

Завідувач кафедри теорії початкового навчання

(підпис)

(Муковіз О. П.)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної
комісії факультету початкової освіти

Протокол №1 від 30 серпня 2019 року

Голова науково-методичної комісії факультету початкової освіти

(підпис)

(Ящук О. М.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>01 Освіта</u> (шифр і назва)	Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність <u>013 Початкова освіта</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	2-й, 3-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: стимулювання екологічної активності молодших школярів		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		5-й	4-й, 5-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	16 год.	6 год.
		Семінарські	
		14 год.	6 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		60 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання:	
		–	–
		Вид контролю	
	залік	залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 33/67

для заочної форми навчання – 13/87

2. Мета та очікувані результати навчальної дисципліни

Мета: вивчення екології на факультеті початкової освіти.

Завдання: оволодіння теоретичними основами дисципліни для формування в учнів початкової школи предметних екологічних компетентностей – екологічні знання, навички, досвід і цінності актуалізуються в умінні приймати рішення, виконувати відповідні дії, нести відповідальність за прийняті рішення, усвідомлюючи їх наслідки для довкілля; цілісного сприйняття світу, розуміння ролі екології у пізнанні дійсності; розпізнаванні проблем, які розв’язуються із застосуванням екологічних методів; сприяти цілісному формуванню екологічної культури майбутнього вчителя початкової школи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

ЗК 1. Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи (або дітей раннього і дошкільного віку); чинним нормативним забезпеченням початкової й дошкільної освіти тощо.

Очікувані результати навчання:

ПРН 18. Аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій.

3. Мова навчання:

Мова навчання: українська

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Теоретичні аспекти з основ екології.

Тема 1. Екологія – наука про закономірності взаємозв'язків організмів, видів, угруповань із зовнішнім середовищем та між собою.

Екологія як наука, її предмет і завдання. Глобальні екологічні проблеми планети Земля.

Тема 2. Оточуюче середовище і екологічні фактори. прямий і непрямий вплив факторів та їх діапазон. абіотичні фактори

Поняття про оточуюче середовище і екологічні фактори, класифікація факторів. Прямий і непрямий вплив факторів, їх діапазон. Абіотичні фактори: світло, тепло, вологість

Тема 3. Абіотичні, біотичні і антропогенні фактори

Абіотичний фактор – повітря, ґрунт. Біотичні фактори: аменсалізм, коменсалізм, паразитизм, симбіоз, конкуренція. Антропогенні фактори – це сукупність змін, які вносяться у природу людською діяльністю і впливають на органічний світ.

Тема 4. Екологія популяції та виду. Біоценози та екосистеми.

Поняття популяції в екології. Популяційна структура виду, екологічна структура популяції. Просторова та етологічна структури популяцій. Поняття про біоценози та екосистеми.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти загальної екології												
Тема 1. Екологія – наука про закономірності взаємозв'язків організмів, видів, угруповань із зовнішнім середовищем та між собою.	23	4	3	–	–	16	22	2	–	–	–	20
Тема 2. Оточуюче середовище і екологічні фактори. Прямий і непрямий вплив факторів та їх діапазон. Абіотичні фактори.	24	4	4	–	–	16	22	–	2	–	–	20
Тема 3. Абіотичні, біотичні і антропогенні фактори	22	4	4	–	–	14	23	2	2	–	–	19
Тема 4. Екологія популяції та виду. Біогеоценози та екосистеми.	21	4	3	–	–	14	23	2	2	–	–	19
Всього годин	90	16	14	–	–	60	90	6	6	–	–	78
Модуль 2												
ІНДЗ	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Всього годин	90	16	14	–	–	60	90	6	6	–	–	78

6. Теми семінарських занять

№ п/п	Тема практичного заняття	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Екологія – наука про закономірності взаємозв'язків організмів, видів, угруповань із зовнішнім середовищем та між собою.	3	–

2.	Оточуюче середовище і екологічні фактори. Прямий і непрямий вплив факторів та їх діапазон. Абіотичні фактори.	4	2
3.	Абіотичні, біотичні і антропогенні фактори	4	2
4.	Екологія популяції та виду. Біогеоценози та екосистеми.	3	2
Всього		14	6

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Біосфера та її межі.	6	8
2.	Порівняльний аналіз анатомічних особливостей рослин з різних екотипів.	6	8
3.	Порівняльний аналіз життєвих форм тварин	6	8
4.	Динаміка чисельності популяцій.	8	9
5.	Біоценози, їх різноманітність. Біогеоценози та екосистеми.	8	9
6.	Динаміка угруповань.	6	8
7.	Агроценоз як екосистема.	8	9
8.	Господарська діяльність людини та її вплив на довкілля.	6	10
9.	Новітні галузі екології.	6	9
Всього		60	78

8. Індивідуальні завдання

1. Дослідження залежностей між популяціями та екологічними факторами.
2. Оцінка чисельності, щільності, демографії популяцій рослин та тварин.
3. Дослідження спектра життєвих форм тварин.
4. Визначення співвідношення енергії харчування паливної та сонячної для певних регіонів

9. Методи навчання

Словесні (розповідь, бесіда, лекція тощо), наочні (ілюстрація, демонстрація тощо), практичні (вправи, навчально-продуктивна діяльність тощо), репродуктивний метод, метод проблемного навчання, дослідницький метод, навчальна робота під керівництвом викладача, самостійна робота студентів, виконання творчих завдань, банки візуального супроводу освітнього процесу, метод проектів, технологія розвитку критичного мислення тощо.

10. Методи контролю

Усне опитування, підготовка та захист проекту, перевірка виконання творчих завдань, самооцінювання, залік.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Низький рівень (незадовільно). Студент не описує явища, не виявляє знання і розуміння основних положень теми.

Середній рівень (задовільно). Студент описує явища, без пояснень наводить приклади, що ґрунтуються на власних спостереженнях, матеріалах підручника, розповідях викладача, виявляє знання і розуміння основних положень (законів, теорій) розв'язує прості задачі, які не складаються з під задач.

Достатній рівень (добре). Студент може застосовувати знання в стандартних ситуаціях, з допомогою викладача аналізує одержані результати під час розв'язування задачі. Уміє пояснити явища, здійснювати аналіз, узагальнювати знання, систематизувати їх, робити висновки.

Високий рівень (відмінно). Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує його на практиці в стандартних ситуаціях (виконання завдань, практичних робіт), наводить аргументи на підставі своїх думок. Студент самостійно оцінює різні явища, факти, виявляючи особисту позицію щодо них, знаходить джерела Інформації і використовує одержані знання і уміння під час виконання практичних завдань.

12. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль 1						
T1	T2	МК	T3	T4	МК	100
20	20	10	20	20	10	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68 -74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	ґ	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	--

13. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення: конспекти лекцій, методичні розробки до проведення практичних занять, навчальні посібники, нормативні документи, ілюстративні матеріали, мультимедійне забезпечення.

14. Рекомендована література

Основна

1. Кучерявий В.П. Екологія: Підручник для студ. ВНЗ.- Л.: Світ, 2001.-500с.
2. Білявський Г.О., Фурдуй Р.С. Основи загальної екології: Підручник – К.: Либідь, 2000.
3. Величко О.М., Гало М.І., Дудич І.І., Шпеник Ю.О. Основи екології та моніторинг довкілля. – Ужгород, 2001.
4. Гордашук Т. Екологічна політика та екологічний рух: сучасний контекст. – К., 2000.
5. Гошовський С., Рудько Г., Преснер Б. Екологічна безпека техноприродних систем у зв'язку з катастрофічним розвитком геологічних процесів. – К.; Л., 2002.
6. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2000.
7. Джигирей В.С., Сторожук В.М., Яцюк Р.А. Основи екології та охорона навколишнього середовища (Екологія та охорона природи). – Л.: Афіша, 2000.
8. Запольський А.К., Салюк А.І. Основи екології: Підручник / За ред.. К.М. Ситника. – 2-ге видання допов. І переробл. – К.: Вища шк., 2001.
9. Корсак К.В. Плахотник О.В. Основи екології. – 2-ге видання. – К.: МАУП, 2000.
10. Крисаченко В.С., Хилько М.І. Екологія. Культура. Політика: Концептуальні засади сучасного розвитку. – К.: Т-во «Знання», 2002.
11. Основи екології: Підручник / Г.О. Білявський, Р.С. Фурдуй, І.Ю. Костиков. – К.: “Либідь”, 2004.

Допоміжна

1. Лабораторний та польовий практикум з екології / За ред.. В.П. Замостяна, Я. П. Дідуга. – К.: Фітосоціоцентр, 2000.
2. Серебряков В.В. Основи екології: Підручник. – К.: Знання-прес, 2001.

3, Мусієнко М.М., Серебряков В.В., Брайон О.В.. Екологія та охорона природи: основні терміни та поняття: Тлумач. Словн.-довід. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2001.

15. Інформаційні ресурси

https://www.president.gov.ua	Офіційне партнерство Президента України
www.mon.gov.ua	Міністерство освіти і науки України
http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi	Сайт Верховної Ради України
http://www.nau.kiev.ua	Сайт ЗАТ «Інформтехнологія»
www.liga.net	Законодавство, новини, договори...
http://www.intel.com/cd/corporate/education/emea/ukr/index.htm	Сайт Intel® у сфері освіти
http://www.library.kr.ua/libworld/elib.html	Бібліотеки в Інтернеті
http://www.nbu.gov.ua/	Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
http://www.nbu.gov.ua/libdoc/	Комп'ютерні технології в бібліотеці (Київ)
http://www.nbu.gov.ua/eb/ep.html	Електронний фонд наукових публікацій (Київ)
http://www.hronos.km.ru/	Хронос – Добірка історичних матеріалів
http://www.infociti.kiev.ua/	InfoCiti (Київ) Тексти з комп'ютерних технологій
http://lib.meta.ua/	Бібліотека на Meta.ua (Харків)
http://www.utoronto.ca/elul/	Електронна бібліотека української літератури (Канада)
http://www.library.edu-ua.net/	Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського (Київ)
http://www.gntb.n-t.org/	Державна науково-технічна бібліотека України (Київ)
http://www.4uth.gov.ua/	Державна бібліотека України для юнацтва (Київ)
http://www.nplu.kiev.ua/	Національна парламентська бібліотека України (Київ)
https://dls.udpu.edu.ua/	Інформаційно-освітнє середовище для студентів очної та заочної (дистанційної) форм навчання